

★ GOUDA ★  
★ 750 ★

1272 - 2022



# Jaarstukken 2017



gemeente  
gouda

## 4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

### 4.2.1 Inleiding

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in de ontwikkeling van risico's en daarmee inzicht in de financiële weerbaarheid van de gemeente. In de kern gaat het om de vraag in welke mate de gemeente in staat is om financiële gevolgen van risico's op te vangen. Deze paragraaf geeft aanvullend de stand van zaken weer van een vijftal financiële kengetallen. De kengetallen in hun onderlinge verhouding geven een goed beeld van de financiële positie van een gemeente.

### 4.2.2 Beleidskader

De kaders voor het risicomanagementbeleid zijn vastgelegd in de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen.

Kern van het risicomanagementbeleid is dat:

- risico's in samenhang worden beschouwd, met inbegrip van beheersmaatregelen (de zogenoemde netto benadering);
- een onderscheid wordt aangebracht in bedrijfsvoeringsrisico's en risico's verbonden aan de grondexploitaties.

### 4.2.3 Overzicht risico's

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de belangrijkste risico's.

Risico categorie	Sub aanduiding	Toelichting
<b>Open einderegelingen sociaal domein</b>	Buig	Het structurele tekort op het BUIG-budget is vanaf 2018 in de begroting verwerkt. Tevens komt er een plan van aanpak om de uitstroom te bevorderen. Hierdoor is het risico op budgetoverschrijding aanmerkelijk gedaald.
	Wmo en Jeugdzorg	De Wmo en Jeugdzorg zijn open einde regelingen. Naast het risico dat er een groter beroep op de regeling wordt gedaan, is de beheersbaarheid moeilijk. Dit komt omdat op voorhand niet vaststaat in welke mate gebruik gemaakt wordt van het voorzieningspakket. Vooral bij de Jeugdzorg is het afgelopen jaar het beroep op de zorg inzichtelijker geworden. In de begroting is de meest realistische inschatting van de uitgaven aan WMO en Jeugdzorg verwerkt. Hiermee is het risico op budgetoverschrijding aanmerkelijk gedaald.
<b>Bouwplannen en projecten</b>	Materiële Vaste Activa Westergouwe	Bij de grondexploitatie van Westergouwe moeten de fasen 3 -5 nog in exploitatie worden genomen. De gemeente ontwikkelt deze gronden alleen wanneer de gemeenteraad hiertoe een besluit neemt. Op basis van de gehanteerde risicomethode is de hoogte van het risicobedrag bepaald. In 2019 volgt op basis van het BBV een herwaardering van de gronden. Bij de jaarrekening 2016 is voor dit risico al een reserve gevormd.
	Middenwillens	Binnen het project zijn nog een paar bouw kavels beschikbaar voor particuliere bouwers. Vanwege de grootte van de kavels is hiervoor een beperkte doelgroep van belangstellenden. Dat kan effect hebben op het tempo van verkoop.
	Spoorzone	Het risico is beperkt. De kavel tussen de Rabobank en de Bioscoop is grotendeels bouwrijp en moet nog worden verkocht. Hierbij loopt de gemeente risico met betrekking tot grondwaarde, uitgeefbaar oppervlak en uitgiftedatum. De kosten en de daarmee de samenhangende risico's zijn gering.
	Materiële Vaste Activa Spoorzone	De marktwaarde van de grond bij de functie kantoren (huidige bestemming) is hoger dan de boekwaarde van de gronden. Op dit moment is het bestaande aanbod aan kantoorruimte echter groter dan de vraag. Het overschot aan kantoorruimte is van invloed op de belangstelling vanuit de markt voor het bouwen van kantoren in de Spoorzone, waardoor het risico bestaat dat de opbrengstpotentie van de kantoorfunctie niet in alle delen van de Spoorzone gerealiseerd wordt. De bestemming van de percelen wordt daarom verbreed, waarbij naast kantoren ook andere functies mogelijk worden. Bij de uiteindelijke kaververkoop kan sprake zijn van een lagere opbrengst dan de actuele boekwaarde. De grondopbrengst is namelijk afhankelijk van de functie, de daarmee samenhangende grondwaarde en het gebouwoppervlak (bvo). Afhankelijk van de daadwerkelijk invulling kan het risico op daling van de waarde van de gronden aanmerkelijk zijn.
	Grondbank	Voor de Grondbank heeft de gemeente Gouda een voorziening getroffen. Het risico bestaat dat deze voorziening niet toereikend is. Eind 2018 zal de hertaxatie plaatsvinden en duidelijk worden of de eerder getroffen voorziening afdoende is. Een verlaging van de waarde lijkt waarschijnlijk en daarmee de noodzaak tot het treffen van een hogere voorziening.
	Zuidelijk stationsgebied	Nadat de gemeenteraad medio 2016 een investeringskrediet beschikbaar heeft gesteld, heeft ook het ministerie van Infrastructuur en Milieu in december 2016 bekend gemaakt dat Gouda een financiële bijdrage krijgt. Begin 2017 is de planuitwerking hervat. Het voorlopig ontwerp voor de openbare ruimte is gereed. Het uitwerken van ontwerp en kostenramingen voor de fietsenstalling is vertraagd door aanvullende voorwaarden vanuit ProRail. Samen met ProRail wordt nader onderzoek gedaan om de financiële haalbaarheid te borgen en risico's te verkleinen.
<b>Samenwerkingsverbanden</b>	O.a. Promen, ICT E-HRM	De gemeente werkt met veel partijen samen (veelal in gemeenschappelijke regelingen) en op diverse terreinen. Bij deze samenwerking kunnen financiële en andere risico's zich voordoen waar de gemeenten geen directe invloed op kan uitoefenen.
<b>Informatie-veiligheid</b>	Hacks en privacywet	Door onbevoegd toegang tot het netwerk van Gouda kan voor de gemeente schade tot gevolg hebben. Bovendien loopt de gemeente financiële risico's indien het niet voldoet aan de privacywet.

Risico categorie	Sub aanduiding	Toelichting
Juridisch	Algemeen	Algemene risico's zijn het niet of onvoldoende nakomen van contractuele of andere afspraken en toezeggingen, onzorgvuldig contractbeheer of faillissementen van contractpartners, het onrechtmatig uitvoeren van (Europese) aanbestedingen of verstrekken van geldleningen. De gemeente kan aansprakelijk worden gesteld voor schade ontstaan in het openbaar gebied (letselschade, materiële schade, gedeerde winst, verzakking bij bouwwerkzaamheden, achterstallig onderhoud). Te denken valt ook aan aansprakelijkstelling voor schade ontstaan bij evenementen, planschade, onzorgvuldige besluitvorming en verkeerde toepassing van regelgeving.
Overig	Vennootschapsbelasting (VPB)	Sinds 1 januari 2016 is de Wet modernisering VPB-plicht overheidsondernemingen van toepassing. Overheidsondernemingen worden VPB-plichtig indien en voor zover zij een onderneming vormen. In 2016 is een uitgebreide inventarisatie uitgevoerd om de gemeentelijke activiteiten te beoordelen op de VPB-plicht. Daaruit blijkt dat er op dit moment geen VPB-plicht bestaat. Theoretisch bestaat altijd de mogelijkheid dat de omstandigheid, regelgeving of zienswijze van de inspecteur verandert waardoor alsnog VPB-plicht ontstaat.

#### 4.2.4 Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit is een optelsom van alle risico's waarvoor geen beheersmaatregelen zijn getroffen. Voor het berekenen van de benodigde weerstandscapaciteit maakt de gemeente Gouda een onderscheid tussen bedrijfsvoeringrisico's en risico's verbonden aan grondexploitaties.

Voor bedrijfsvoeringrisico's wordt een statistische methode gehanteerd. Hierbij wordt voor elk risico nagegaan wat de kans is dat het risico optreedt en de bijbehorende impact. Voor risico's verbonden aan grondexploitaties hanteert de gemeente Gouda de IFLO-methode met boekwaarden als uitgangspunt.

De benodigde weerstandscapaciteit voor 2017 bedraagt € 13.922.000.

#### 4.2.5 Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten op te vangen. dit is een optelsom van de algemene reserve, de reserve 3 D's en het saldo van mutaties in de exploitatiesfeer.

In onderstaand tabel is de opbouw van de weerstandscapaciteit weergegeven.

Omschrijving (x 1.000)	Bedrag
Algemene reserve (31/12/2017)	17.033
Reserve sociaal domein (31/12/2017)	8.799
<i>Stand voor resultaatbestemming</i>	25.832
Toevoeging reserve sociaal domein	835
Onbestemd resultaat 2017	1.389
<i>Resultaatbestemming 2017</i>	2.223
<b>Weerstandscapaciteit</b>	<b>28.055</b>
Benodigd weerstandsvermogen	13.922

#### 4.2.6 Beoordeling weerstandscapaciteit

De toereikendheid van de weerstandscapaciteit kan beoordeeld worden door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit (28.055 / 13.922).

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4-2,0	Ruim voldoende
C	1,0-1,4	Voldoende
D	0,8-1,0	Matig
E	0,6-0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

De ratio van de weerstandscapaciteit is verbeterd van 1,2 bij de programmabegroting 2017 naar 2,0 bij de jaarrekening in 2017. Een ratio van 2,0 betekent dat de weerstandscapaciteit die de gemeente op dit moment heeft, ruim voldoende is om risico's in financiële zin op te vangen. De doelstelling is om de weerstandscapaciteit op een verantwoord niveau te houden, dat wil zeggen: tenminste van voldoende niveau conform het coalitieakkoord ("Gouda daagt uit").